

A humor és a kreativitás kapcsolata

Márton Anna, Tisljár Roland

Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar,
Pszichológia Tanszék, Szeged

e-mail: aniceanna@yahoo.com, tisljar@gmail.com

Absztrakt

A humor pszichológiai magyarázatai vonatkozásában a sokféleség az uralkodó, azonban az alapvető mechanizmusai a mai napig sem tisztázottak. Az elméletekhez kapcsolódó empirikus eredmények csak igen kis számban állnak rendelkezésre. Vizsgálatunkban MILLER (2000) evolúciós nézőpontú elképzelését teszteltük, miszerint a humor a kreativitás fontos jelzőjeként funkcionál. A kapott eredmények nem bizonyítják egyértelműen a hipotéziseinket, de jó kiindulási pontként szolgálhatnak a későbbi vizsgálatokhoz.

Kulcsszavak: kreativitás, humor, társas kapcsolatok, szexuális szelekció

A humor hétköznapijainkban

A humor átfüzi, színesíti mindennapjainkat. Megjelenik társas interakcióink során mind formális, mind pedig informális kapcsolatainkban. Oldja a feszültséget, gördülékenyebbé teszi beszélgetéseinket, éppen ezért igen fontos szerepe van kapcsolataink kialakítása és fenntartása szempontjából. Egy humoros megjegyzés, grimasz vagy megmozdulás kellemetlen helyzeteket oldhat fel, vagy tehet kellemes helyzeteket még kellemesebbé. Ahogy nővünk, fejlődünk, változik a humorunk. Az élet különböző szakaszaiban más és más dolgokat találunk humorosnak. Éppen ezért, nehéz lenne meghatározni, hogy milyen a jó humor, hisz az mindig a befogadó által kerül kiértékelésre. Az életnek abban a szakaszában, amikor a verbális kommunikáció még nem valósítható meg, akkor a nevetést csiklandozással csaljuk elő a gyermekekből (PROVINE, 2000). A csiklandozással előhívott nevetés szintén automatikus és reflexszerű jelenség, ugyanúgy, mint a humorra adott nevetéses válasz. De ugyanakkor szintén szociális interakciót igényel, hisz magunkat nem tudjuk csiklandozni (DARWIN, 1872). Nincs olyan nap, hogy ne találkoznánk a humorral, valamilyen formában. Jelen van a média majd minden területén – a film iparág jelentős részét képviseli a filmvígjáték, mely igen közkedvelt műfajjá vált. A nevetés nevetést generál. Ezt kihasználva gyakran alkalmaznak humoros filmsorozatok ún. konzerv-nevetést, ami azt hivatott jelezni, hogy humoros fordulat hangzott el a filmen, s egyben felszólít: Tessék nevetni!

Eltérő nézőpontú pszichológiai magyarázatok

A humoros interakció egy mindenütt jelen lévő, humánspecifikus szociális viselkedés. A mindennapi élet szerves része, így akár a legváratlanabb helyeken és helyzetekben is találkozhatunk vele. Ha alaposabban végiggondoljuk, akkor rájövünk, hogy a humor sokkal jobban beágyazódott szociális életünkbe, mint azt gondolnánk. Világszerte mindenütt

univerzálisan jelen van (EKMAN, 1992), azonban kultúránként nagyban különbözik az, hogy milyen helyzetekben kikkel szemben hogyan élhetünk vele. Ez az univerzalitás nagyon mély gyökereket feltételez. Már a kifejezés is számos más fogalmat rejt magába és hív elő a „humor” szó hallatán. Ilyenek a humorérzék, a humor értékelése, élvezése, a humor tárgyává válása, valamint ami ennek kapcsán óhatatlanul is eszünkbe jut, a nevetés (MORAM és MASSAM, 1999). Egyre több tudományos publikáció hangsúlyozza a nevetés pozitív hatását a közérzetre és az egészségre nézve. Segítséget nyújt a megküzdésben, valamint a stresszoldásban. A nevetésterápia is erre a szemléletre épül. A humort a kisebb mértékű magányossággal és depresszióval, valamint magasabb önértékeléssel jár együtt. (OVERHOLSER, 1992) Ezáltal a humoros természet szociálisan igen nagyra értékelt jellemző, mely sokak által vágyott tulajdonság (APTE, 1987). A jó humorú emberek általában a társaságok középpontjában vannak. A humoros ember megnevetteti környezetét. A nevetés pedig nem más, mint pozitív megerősítés, jutalom. Ezen szociálisan gyakran jutalmazott emberek egyre inkább magabiztosak lesznek szociális interakcióikban, amely által egyre növekszik önértékelésük. A pozitív önértékelés pedig pozitív hangulatot eredményez, ezáltal csökkenti a depresszió kialakulásának valószínűségét (KUIPER és BOROWITZ, 2005). A jó humorú ember társasága igen preferált mint barát, mind pedig partner személyében (GOODWIN, 1990; Hansen, 1997; HEWITT, 1985; KENRICK, SADHALLA, GROTH és TROST, 1990; SMITH, WALDORF és TREMBATH, 1990; SPENCER és REGAN, 2002; TODOSIJEVIC, SNEZANA és ARANCIC, 2003). Nem csak megnevettetni szeretjük az embereket, hanem szeretjük azt is, amikor megnevettetnek minket. De az, hogy ezen a téren érvényesül-e a „Jobb adni, mint kapni” elv, hogy melyik jár több haszonnal, az még vitatott. A humor az aktuális szociális interakció által nagyban befolyásolt jelenség, valamint megjelenésének feltétele elsősorban mások jelenléte (CHAPMAN, 1973; CHAPMAN és CHAPMAN, 1974; MALPASS és FITZPATRICK, 1959; MARTIN és KUIPER, 1999; PROVINE, 1993). Azt azonban, hogy a nevetés mennyire mélyről, belülről fakadó őszinte megnyilvánulás, az is mutatja, hogy ha nagyon boldogok vagyunk, akkor előfordulhat, hogy bármilyen humoros inger megjelenése nélkül kitör belőlünk a nevetés. Azt gondolhatnánk, hogy a nevetés interakcióink során leggyakrabban egy-egy viccre való válaszként jelenik meg. Ez azonban nem így van. FOOT és CHAPMAN (1976) megfigyelték, hogy a nevetést leginkább egy interakció folyamatos, zavartalan áramlásának a fenntartására használjuk, mellyel kitöltjük a beszélgetés szüneteit, valamint fenntartjuk a partner érdeklődését és figyelmét. A nevetés tehát nem más, mint értékelő válasz mellyel partnerünknek pozitív visszajelzést adunk az interakció során. A humor és a nevetés egymással szoros kapcsolatban áll, a humor másik fél általi értékeléséről nevetés formájában kapunk mimikális és vokális visszajelzést. PROVINE (2000) megfigyelése szerint az emberek az ingert szolgáltatató média hiányában (tv, rádió, könyv) 30-szor többet nevetnek szociális interakcióik során, mint amikor egyedül vannak.

Evolúciós magyarázati hipotézisek

Az evolúció nem más, mint az egyes morfológiai és viselkedéses jellegeknek a fizikai és a társas környezethez való alkalmazkodás során létrejövő kiválogatódása. DARWIN elmélete szerint az evolúció a variációkból válogat. A variációk szelekción mennek át. Ilyen a természetes-, és a szexuális szelekció. A természetes szelekció azokat az anatómiai jellegeket, érzékszervi képességeket, viselkedésformákat részesíti előnyben, amelyek

növelik az egyed utódainak számát, azaz szaporodási sikerét vagy fitnessét (BERECZKEI, 2004). A természetes szelekció tehát a természettel veszi fel a küzdelmet és alakít ki olyan jellegeket, amelyek az adott egyed(ek) túlélési esélyeit maximalizálják. A szexuális szelekció vagy ivari kiválogatódás nem más, mint az evolúció másik nagy „hajtómotorja”, amely olyan tulajdonságok kialakításáért felelős, melyek pusztán a természetes szelekció működése révén nem jöttek volna létre. Amíg tehát a természetes szelekció környezetük-höz adaptálja a fajokat, addig a szexuális szelekció a másik nemhez förtendő adaptációt jelenti. Éppen ezért a szexuális úton szaporodó fajok esetében minden olyan jelleg el fog terjedni a populációban, ami előnyös a partnerekért való versengés során, még akkor is, ha ezek a jegyek csökkentik az egyed túlélési képességeit. Az élővilág törvényei szerint a vetélkedés és a választás kulcsfontosságú. DARWIN az ivari kiválogatódást két csoportra osztotta. Intraszexuális, illetve interszexuális- (epigám) szelekcióra. Az intraszexuális szelekció olyan viselkedési és morfológiai jellegeket hoz létre, amelyek alkalmasak a nőtényekért folyó vetélkedésre valamint a rivális hímek távolarására. Az epigám szelekció során, pedig olyan variációk jönnek létre, melyek az egyik nemhez tartozó állatnak a másik neműre gyakorolt vonzerejét növelik. Ilyen célt szolgálnak az ornamentációk. A különböző ornamentációk a genetikai minőségről szolgáltatnak információt. A jó gén modell (ZAHAVI, 1975) szerint az élőlény olyan tulajdonságok segítségével reklámozza genetikai minőségét, melyek

1. Maguk is öröklődnek
2. Összekapcsolódnak a túlélés és fertilitás szempontjából előnyös génekkel
3. Rendkívül költségesek – ZAHAVI kifejezésével élve: hátrányosak a túlélés szempontjából (ALCOCK, 1988; MILLER, 2000)

Ez utóbbi azért lényeges dolog, mert ahhoz ugyanis, hogy az élőlény megbízható módon jelezze genetikai kvalitását, szükséges, hogy a jelzést szolgáltató tulajdonság költséges legyen, azaz előállítására nagy ráfordítást igényeljen a szervezettől, valamint viselése bizonyos kockázatokkal járjon. Számos morfológiai tulajdonság fitnessindikátorként működik, tehát jelzi hordozójának genetikai minőségét. A fitnessindikátorok azonban gyakran másodlagos nemi jellegek csoportjába tartoznak, amelyek kialakulása szorosan függ a tesztoszteron hatásától. A tesztoszteron azonban gyengíti az immunrendszert, így feltehetően csak a legjobb génekkel rendelkező hímek engedhetik meg maguknak azt, hogy ezen negatív hatások ellenében is reklámozzák magukat (BERECZKEI, 2004).

De mi a helyzet az emberrel? Mi hogyan reklámozzuk magunkat?

Az emberi elme szexuális szelektált jellegét feltételező evolúciós elmélet szerint (MILLER, 2006) nézet szerint az embernél azért jöhetett létre a nyelv, hogy a vonzerőt gyakorolva a másik nem tagjaira növelje a túlélő utódok számát. A kapcsolat kezdeti fázisában, az ún. verbális udvarlás folyamán kiértékeljük a másik intelligenciáját, személyiségét, kreativitását, valamint a jövőbeli kapcsolatban való elköteleződésének mértékét. Miller szerint a választékos, gazdag szókincs, az árnyalt véleményformálás és értékelés olyan fitnessindikátorok szerepét töltik be, amelyek jelzik a tulajdonosok intelligenciáját és kreativitását. Ez azt jelenti, hogy a nyelv egyfajta szexuális ornamentáció szerepét tölti be, és mivel a humor a nyelv szerves részét képezi, ezért joggal tehetjük fel a kérdést: epigám jelleg-e a humor?

Kérdéses, hogy a humor milyen hosszú múltra tekint vissza. Egy lehetséges evolúciós megközelítés szerint a humor a szexuális szelekció során fejlődhetett ki, és vált az udvarlás eszközévé. A humor a verbális jelzéseken túl számos információt szolgáltat. Feltétele-

zések szerint a humor fontos fitness jelző a kapcsolat kezdetén. A kezdeti találkozásokkor alapvető információkat közöl arról, hogy milyen a partner észjárása. Ezek a reakciók rendkívül gyorsak és automatikusak, az arckifejezések pedig többet árulnak el, mint gondolnánk. A humort értékelő válasz a nevetés, amely nem tudatosan kontrollált, reflexszerű mechanizmus csakúgy, mint a többi érzelemkifejezés (PORTEUS, 1988; PROVIN, 1992). A hosszan tartó nevetés a legőszintébb érzelem megnyilvánulás, melynek megjárása szinte lehetetlen. Az olyan nonverbális jelzésekkel, mint az arckifejezés a nők jelentős mértékben tudják befolyásolni a férfiak viselkedését a kapcsolat kezdetén. Ha egy nő zárt ajakkal mosolyog, akkor ezt a férfi pozitív jelzésként értelmezve tovább közeledhet esetleges leendő partneréhez. A felső fogsort kivillantó mosoly azonban „megállj-t” parancsol és visszalépésre készíti a férfit aki agresszióknak, ezáltal visszautasításnak interpretálja a jelenséget (GRAMMER, 1989; 2000). GEOFFREY MILLER a párválasztás során fontosnak tartott testi jegyeken túl (Zahavi-elv) kibővítette elképzelését más karakterisztikumokkal is, nevezetesen intellektuális és szociális készségekkel. Szerinte az emberi elme egyik leglenyűgözőbb termékei ezek az udvarlási „eszközök” (tools), melyek azért fejlődtek ki, hogy segítségükkel magukhoz vonzzák és szórakoztassák szexuális partnereiket. A mentális fitness egy kapcsolatban kreatív történetmeséléssel, intelligens problémamegoldással, empátikus hozzáállással valamint, széles szókinccsel nyilvánul meg. A jó humorérzék elsősorban a kreativitásról és az intelligenciáról közöl meglehetősen megbízható információt. A kreativitás nem más, mint ötletes, eredeti, rugalmas gondolkodás. Ez a tulajdonság egyénenként különböző mértékben jelenik meg, mely mérése különféle kreativitás-tesztek segítségével valósítható meg. Ezeket a teszteket a nyíltvégűség jellemzi, a kapott eredmények a gondolkodás rugalmasságát, hajlékonyságát hivatottak jelezni. Az intelligencia és a kreativitás között csak nagyon alacsony szinteken van összefüggés, mert ha az IQ hányados eléri egy bizonyos szintet, akkor a kettő már független lesz egymástól.

A humorról azonban jelenleg kevés empirikus bizonyíték áll rendelkezésünkre, hisz ez egy igen nehezen mérhető jelenség, mivel nehéz életszerűen modellezni hatásait a különböző társas szituációkban, és a döntéshozási mechanizmusainkban.

Kérdésfeltevés és hipotézis

Vizsgálatunk során fő kérdésünk az volt, hogy a humor valóban a kreativitásról szolgáltat-e információt?

Hipotézisünk szerint a humor egyfajta fitnessindikátorként funkcionál a kreativitás vonatkozásában, vagyis azok az emberek akik humorosak, azok kreatívabbak is az átlagnál, valamint fordítva azok az emberek akik kreatívabbak azok humorosabbak is. (MILLER, 2000).

Vizsgálati személyek

Vizsgálatunkban 100 egyetemista hallgatót kértünk meg kérdőívünk kitöltésére. A nemek megoszlása 31 férfi és 69 nő. Az átlag életkor 19,11 év volt. A vizsgálatban résztvevő hallgatók a tanítási óra első háromnegyed órájában válaszoltak a vizsgálatban szereplő kérdésekre. Bár kitöltés önkéntes formában zajlott, nem volt senki, aki visszautasította volna. Mivel a két kérdőív egyeztetése és összevetése érdekében fontos volt a személyek utólagos azonosíthatósága, ezért jelige rendszert alkalmaztunk, mely szabadon választható volt, így biztosítottuk a teljes anonimitást.

Vizsgálati módszer, eszközök

Ahhoz, hogy vizsgálatunkban összehasonlíthassuk a humort a kreativitással, szükségünk volt egy olyan kérdőívre, amely a humort méri. Összeállítottunk egy 19 kérdésből álló kérdőívet, melynek hat kérdése foglalkozott konkrétan a humorral, melyek a következők: „Szeretem megnevettetni az embereket”, „Gyakran szórakoztatom társaimat rövid vicces történetekkel”, „Az emberek szeretnek velem lenni, mert körülöttem a legtöbbször vidám a hangulat”, „A felmerülő nehézségekhez megpróbálok vidáman, humoros formában hozzáállni”, „Ismerőseim körében képes vagyok saját butaságomon nevetni”, valamint „Barátaim és közeli ismerőseim jó humorú embernek tartanak”.

További két kérdés volt:

1. „Gyakran lehangoltnak érzem magam, különösebb ok nélkül”
2. „Kreatív embernek tartom magam”

Válaszaikat a kérdőívben 1-5-ig terjedő Likert-skálán kellett bejelölniük, amelynek a két szélső értéke nem jellemző (1) valamint nagyon jellemző (5) volt. Minden kérdés után egy A illetve egy B skála szerepelt. Ennek a kérdőívnek a kitöltése nem volt időhöz kötve.

A mintában szereplők kreativitását a Torrance-féle körök teszt egyik altesztjével mértük, melyben tíz rajzot kellett kiegészíteniük, adott idő, tíz perc alatt. Először a kérdőívet majd annak összegyűjtése után a kreativitás tesztet töltötték ki.

Vizsgálati eljárás

A vizsgálatban résztvevő személyeket úgy tájékoztattuk, hogy kérdőívünk egyik nemzetközi televíziós csatorna felvételi eljárását képező felvételi kérdőív sorozat részét képezi. Először nem tájékoztattuk őket a B skála szerepéről, csak azt az instrukciót kapták, hogy olvasás után töltsék ki a kérdőívet, úgy, mintha motiváltak lennének ebben a „felvételiben”. Miután kitöltötték a kérdőívet, megkértük őket, hogy válaszoljanak a kérdésekre, de most őszintén, és válaszaikat jelöljék a B skálán. Ezzel próbáltuk kiküszöbölni a torzításokat, és a pozitívabb én-bemutatót. Miután kitöltötték a kérdőíveket, kiosztottuk a kreativitás tesztet, s hangsúlyozva az önálló munkát, valamint azt, hogy nincs jó és rossz válasz. Nem mondtuk meg a vizsgálati személyeknek, hogy kreativitás-tesztről van szó. Azt az elterelő információt adtuk számukra, hogy az előző teszt és ez összetartoznak, és a soron következő teszt egy általános kvalitást mér (melyet a – nem létező – *kognitív fluencia* fogalmával jelöltük meg). A teszt kitöltésére tíz perc állt a rendelkezésükre.

Eredmények

Az ANOVA próba alapján a nemnek tendencia hatása volt a kreativitás pontszámra. A férfiak átlagos kreativitás pontszámaik magasabbak voltak a nők átlagpontszámainál (férfiak: 5,58; nők: 5,10) ($F(99)= 3,197, p= 0,077$). A nemek kreativitás pontszámainak t-próbával történő összehasonlítása szintén hasonló eredményre vezetett ($t(98)= 1,78$) Ez az eredmény arra mutat, hogy a kreativitás kifejeződésében ténylegesen (MILLER, 2000) lehetnek nemi különbségek, a két nemre ható szelekciós nyomásoknak megfelelően. A vizsgálat nagyobb mintán való megisméltése lehetővé tehetné a feltevés igazolását (vagy cáfolatát).

A kreativitás és humor-kérdések eredményeinek összehasonlítása során a kreativitás pontszámok nem korreláltak a humor-kérdésekre adott válaszok pontszámaival.

	K3	K5	K6	K7	K10	K12	K14	K17
r	-0,144	-0,16	0,016	-0,46	-0,78	0,023	0,185	-0,63
p	0,152	0,878	0,877	0,649	0,441	0,817	0,660	0,532

A K3-as kérdés esetében „Szeretem megnevetetni az embereket”.

K5: „Gyakran lehangoltnak érzem magam, különösebb ok nélkül”.

K6: „Kreatív embernek tartom magam”.

K7: „Gyakran szórakoztatom a társaimat rövid vicces történetekkel”

K10: „Az emberek szeretnek velem lenni, mert körülöttem a legtöbbször vidám a hangulat”.

K12: „A felmerülő nehézségekhez megpróbálok vidáman, humoros formában hozzáállni”.

K14: „Ismerőseim körében képes vagyok saját butaságomon nevetni”.

K17: „Barátaim és közeli ismerőseim jó humorú embernek tartanak”.

Számos oka lehet annak, hogy a humorra vonatkozó kérdések pontszámai nem korreláltak a kreativitásteszt pontszámaival.

1. Nem igazolható MILLER (2000) felvetése a humor és a kreativitás kapcsolatáról.

2. A kreativitás tesztünk csak egy olyan (rész) képességet (faktort) mér, ami nincs közvetlen kapcsolatban a humor produkciójával.

3. Más (szélesebb spektrumot felölelő) kreativitás tesztek használata pontosabb eredményt szolgáltatathatna.

A humorosságot (humor produkciót és szenzitivitást) mérni hivatott kérdések értékei nagyon magas korrelációs értéket mutatnak, ami a teszt belső érvényességére utal, tehát a kérdések ugyanarra a jellemzőre kérdeznak rá eltérő aspektusokból. A K17-es kérdés, miszerint „A barátaim és a közeli ismerőseim jó humorú embernek tartanak” minden más kérdéssel – még a lehangoltságot és az önmegítélt kreativitás szintjét mérő kérdésekkel is korrelált. A K12 és K17-es kérdésekre adott válaszok magas szinten korreláltak egymással. ($r=0,35$, $p<0,001$).

Összegzés

Vizsgálatunkban MILLER (2000) feltételezését, miszerint a humor megbízható információt közöl a kreativitásról, nem sikerült bebizonyítani. Ennek számos oka lehet. A kreativitás több faktorból tevődik össze és feltételezhető, hogy az általunk használt kreativitásteszt épp egy olyan faktort mért, mely nem áll közvetlen kapcsolatban a humorossággal (ugyanakkor felmerül annak a lehetősége, hogy a humor tesztünk nem megfelelő). A nemnek viszont tendencia hatása volt a kreativitás pontszámra, miszerint a férfiak átlagos kreativitás pontszámaik magasabbak voltak a nők átlagpontszámainál.

Irodalom

- APTE, M. (1987). Ethnic humor versus „sense of humor”: An American sociocultural dilemma. *American Behavioral Scientist*, 30, 27–41.
- BERECZKEI, T. (2004): *Evolúciós pszichológia*. Budapest, Osiris Kiadó
- CHAPMAN, A. J. (1973). Social facilitation of laughter in children. *Journal of Experimental Social Psychology*, 9, 528–541.
- CHAPMAN, A. J. and CHAPMAN, W. A. (1974). Responsiveness to humor: It's dependency upon a companion's humorous smiling and laughter. *Journal of Psychology*, 88, 245–252.
- CHAPMAN, A. J. (1976): Social aspect of humorous laughter. In.: Chapman, A.J. and Foot, H. C. (eds.): *Humor and laughter: Theory, research and applications*. Wiley
- DARWIN, C. (1872): *Expression of emotions in man and animals*. New York: Appleton
- EKMAN, P. (1992): An argument for basic emotions. *Cognition and emotion* 6: 169–200.
- GOODWIN, R. (1990). Sex differences among partner preferences: Are the sexes really very similar? *Sex Roles*, 23, 501–513.
- GRAMMER, K. (1989): Human courtship behavior: Biological Basis and Cognitive Processing; In.: Rasa, A. E. and Vogel, G. (eds): *Sociobiology of Sexual and Reproductive Strategies*. New York. Chapman and Hall.
- GRAMMER, K., KRUCK, K., JUETTE, A. AND FINK, B. (2000): Non-verbal behavior as courtship signals: The role of control and choice in selecting partners. *Evolution and Human Behavior* 21: 371–390.
- HANSEN, S. L. (1977). Dating choices of high school students. *Family coordinator*, 26, 133–138.
- HEWITT, L. E. (1958). Student perceptions of traits desired in themselves as dating and marriage partners. *Marriage and Family living*, 20, 344–349.
- KENRICK, D., SHADALLA, E., GROTH, AND TROST, M. (1990). Evolution, traits, and the stages of the parental investment model. *Journal of Personality*, 58, 97–117.
- KUIPER, N., BOROWITZ (2005) A good sense of humor does not always help: agency, and communion as moderators of psychological well-being. *Personality and Individual Differences* 38: 365–377.
- MALPASS, L. F. AND FRITZPATRICK, E. D. (1959). Social facilitation as a factor in reaction to humor. *Journal of Social Psychology*, 50, 295–303.
- MARTIN, R. A. AND KUIPER, N. (1999). Daily occurrence of laughter: Relationships with age, gender, and Type A personality. *Humor*, 12, 355–384.
- MILLER, G. F. (2000): *The mating mind*. New York: Anchor Books
- MORAM, C., MASSAM, M. (1999): Differential influences of coping humor and humor bias on mood. *Behavioral Medicine*. 1999 Spring
- PORTEUS, J. (1988). Humor as a process of defense: The evolution of laughing. *Humor*, 1, 63–80.
- PROVINE, R. R. (1993). Laughter punctuates speech: Linguistic, social and gender context of laughter. *Ethology*, 95, 291–298.
- PROVINE, R. R. (2000): The laughing species. Research into social implications of laughter: *Natural history*. Dec.
- PROVINE, R. R. (1992): Contagious laughter: Laughter is a sufficient stimulus for laughs and smiles. *Bulletin of the Psychodynamic Society*, 30, 1–4.

- SMITH, J. E., WALDORF, V. A. AND TREMBATH, D. L. (1990) „Single white male looking for thin, very attractive...” *Sex Roles*, 23, 675–685.
- SPENCER, S. AND REGAN, P. (2002). Liking some things in some people more than others: Partner preferences in romantic relationships and friendships. *Journal of Social and Personal relationships*, 19, 463–481.
- TODOSIJEVIC, B. SNEZANA, L. AND ARANCIC, A. (2003). Mate selection criteria: A trait desirability assessment study of sex differences in Serbia. *Evolutionary Psychology*, 1, 116–126.
- ZAHAVI, A., ZAHAVI, A. (1997): *The handicap principle: A missing Piece of Darwin's Puzzle*. Oxford: Oxford University Press

MELLÉKLETEK

Nem:

Életkor:

Jelige:

Mennyire jellemzőek rád a következő állítások?
(1 – egyáltalán nem jellemző; 5 – nagyon jellemző)

1. A mindennapi élet során felmerülő társas kapcsolati problémákat viszonylag könnyen oldom meg.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

2. Ha valamit szívesen csinállok, nem számít, ha kissé kevesebb pénzt kapok is ezért.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

3. Szeretem megnevetetni az embereket.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

4. Idegen nyelvű tévécsatornákat is gyakran nézek.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

5. Gyakran lehagoltnak érzem magam, különösebb ok nélkül.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

6. Kreatív embernek tartom magam.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

7. Gyakran szórakoztatom a társaimat rövid, vicces történetekkel.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

8. A lakberendezési, belsőépítészeti munka jól illene a képességeimhez.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

9. Fontosnak tartom a kiegyensúlyozott időbeosztású, stabil munkavégzési feltételeket.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

10. Az emberek szeretnek velem lenni, mert körülöttem a legtöbbször vidám a hangulat.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

11. Nem jövök zavarba, mikor a könyvtárból kifelé menet egy véletlenül nálam maradt könyvet jelez a riasztó, és a biztonsági őr nyilvánosan kérdőre von emiatt.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

12. A felmerülő nehézségekhez megpróbálok vidáman, humoros formában hozzáállni.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

13. A párommal való együttlét a legjobb kikapcsolódás és feltöltődés a számomra.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

14. Ismerőseim körében képes vagyok a saját butaságaimon nevetni.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

15. Problémásnak érzem, hogy a manapság minket körülvevő információáradatnak csak egy kis szelete jut el hozzám.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

16. Szívesen beleegyezek a külsőm (öltözködési stílusom) átalakításába a munkám sikeressége érdekében.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

17. A barátaim és közeli ismerőseim jó humorú embernek tartanak.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

18. Az egyedül végzett elfoglaltságaim (pl: olvasás, futás, stb.) is szükségesek az életem kiegyensúlyozottságának fenntartásához.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

19. Ami nem érdekel igazán, azt nehezemre esik megtanulni vagy megcsinálni.

A, 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző
B 1 nem jellemző	2	3	4	5 nagyon jellemző

Köszönjük a segítő együttműködésüket!

Humor and creativity

Abstract

Humor has been discussed in psychology for a long time. Many explanations have been proposed regarding the nature of humor without sufficient empirical background. In our research we have empirically tested Miller's evolutionary model proposing that good sense of humor primarily signals creativity that is, in turn, a reliable indicator of intelligence. Our results serve a useful starting point for further research.

Keywords: creativity, humor, social relationships, sexual selection